

การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ ของ อาจารย์และนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี

ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล¹
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ต้องการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรายวิชาเรียน และพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของสถาบันฯ โดยส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ผู้สอนทั้งหมด 7 คน และนักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์มาแล้วในภาค ฤดูร้อน/2538 หรือลงทะเบียนอยู่ในภาคการศึกษาที่ 1/2539 จำนวน 755 คน จาก 3 คณะ เป็นผู้ตอบ

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าหลักสูตรและการใช้สื่อการสอนเป็นปัญหาปานกลางในเรื่องของวิชาเลือกไม่มีและการเรียน 3 คาบต่อเนื่องกัน ส่วนปัญหาของการใช้สื่อการสอนจะเป็นเรื่องห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้สื่อฯ เพราะมีเสียงรบกวนจากภายนอกมาก การขาดสื่อประเภทภาพยนตร์หรือสไลด์ การขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดหาสื่อ ห้องสมุดไม่เสริมต่อการค้นคว้าและอาจารย์ไม่มีเวลาผลิตสื่อ ในด้านเนื้อหาวิชา อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาน้อย ขณะที่นักศึกษาเห็นว่าปัญหาปานกลางในเรื่องของเนื้อหาวิชาด้านจริยธรรมและการปลูกจิตสำนึกฯ สอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ยาก และเนื้อหาวิชาเป็นทฤษฎีมากเกินไป ส่วนด้านวิธีการสอน อาจารย์ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และนักศึกษาสถาปัตย์ฯ เห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง แต่นักศึกษาวิทยาศาสตร์กลับเห็นว่าปัญหาเล็กน้อยในเรื่องของการกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเป็น การยกตัวอย่างประกอบการสอน การจัดกิจกรรม การไม่บอกเค้าโครงการสอนให้ชัดเจน และการให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมีน้อย สำหรับด้านการวัดประเมินผลฯ อาจารย์เห็นว่าปัญหาค่อนข้างมาก ต่างกับนักศึกษาที่เห็นว่าเป็นปัญหาปานกลางในเรื่องของการวัดความเข้าใจ การแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และการให้เหตุผลมีน้อย นอกจากนี้การวัดผลในด้านจุดมุ่งหมายของการเรียนยังไม่ชัดเจน

ด้านความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อวิชาฯ กับความคิดเห็น พบว่าทัศนคติแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนฯ แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างในปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ในด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผลฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่าง ในปัญหาด้านหลักสูตร

---

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

A Study of Problems in Teaching and Learning in the Field of Humanities of Teachers and Students at King Mongkut's Institute of Technology Thonburi

Riruengrong Ratanavilaisakul¹

King Mongkut's Institute of Technology Thonburi

Abstract

The objective of this research is to study the problems to teachers and students in teaching and learning in the field of Humanities at King Mongkut's Institute of Technology Thonburi. The results will be used for the improvement of the effective teaching and learning of the subject in this area at KMITT. The subjects in this study are divided into two groups : 7 teachers who teach Humanities courses and 755 students from the faculties of Science, Engineering and Architecture who were taking or had already taken Humanities courses. The results of the study show that: both students and teachers rated problems with the curriculum and the use of teaching aids as moderate for there were no optional courses for them to choose, the time set was 3 hours continuously, the teaching aids were not appropriate due to the classroom environment, the lack of visual equipment due to the lack of budget, the library had less supportive sources in this area, the teachers's teaching load did not give any opportunity to produce effective teaching aids; teachers rated problems with courses content as low whereas students rated them as moderate for the course content which involves morality and social awareness is difficult to achieve the objectives, it is more theoretical than practical; for teaching methods, Science students rated problems as low, but teachers and Engineering and Architecture students rated them as moderate for the teaching method should gear towards cognitive learning with examples and practical activities, the outline of the course was not given and there should be more self study; and for evaluation, students rated problems as moderate, but teachers rated them as high for the evaluation concerning the measurement of understanding and application, giving opinions, analysis and reasoning was problematic, the evaluation on the learning objectives was not clear.

Concerning relationships within the results, a significant positive correlation ($p < 0.05$) was found between students' attitudes and their opinions towards teaching and learning. There was also a significant positive correlation ($p < 0.05$) between student's opinions and levels of problems regarding course content, teaching methods, teaching aids and evaluation. There was, however, no relationship with the level of problems concerning curriculum.

---

¹ *Lecturer, Social Science and Humanities Programme : School of Liberal Arts*

บทนำ

วิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ เป็นกลุ่มวิชาที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิด ความเชื่อ เจตคติและวิจรรณญาณในตัวบุคคลและวิชาชีพที่เรียน เนื่องจากปรัชญาการศึกษาวิชา กลุ่มมนุษยศาสตร์มุ่งพัฒนากระบวนการคิด/วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้/สัจธรรมของ มนุษย์ เพื่อให้รู้จักตนเองและเข้าใจตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการและการ ใช้เหตุผล [1] รวมทั้งสามารถสร้างความนึกคิดเพื่อนำมาใช้อธิบายปัญหาของตนเอง ผู้อื่น และปรากฏการณ์บางอย่างในสังคมปัจจุบันได้ [2] ดังนั้นการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษย ศาสตร์ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากระบวนการคิด/ วิเคราะห์ การใช้เหตุผล มีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน และมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาเป็นคนดีของสังคม มีความรับผิดชอบ สู้งาน เสียสละ และมีความห่วงใยต่อสังคม [3] โดยสถาบันฯ กำหนดให้เรียนวิชาหมวดมนุษยศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต [4] โดยให้มี รายวิชาบังคับ 1 วิชาจำนวน 3 หน่วยกิตคือวิชามนุษยสัมพันธ์และวิชาจิตวิทยาสถาปัตยกรรม และกำหนดรายวิชาบังคับเลือก 1 วิชาจำนวน 3 หน่วยกิตคือวิชามนุษยศาสตร์และวิชาจิต วิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ

อย่างไรก็ดี การเรียนการสอนในวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ค่อนข้างเป็นนามธรรม ประกอบกับเป็นกลุ่มวิชาที่เน้นด้านการพัฒนาทางด้านความคิด เจตคติ และเสริมสร้าง คุณธรรมและจิตใจ ดังนั้นการเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงอยู่ในรูปของการบรรยาย [5] ด้วย เหตุนี้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และเข้าใจปรัชญาทางการศึกษาของกลุ่มวิชานี้ได้ จึงต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิวิธีการสอน ความสามารถของครูผู้สอน ความสัมพันธ์ของเนื้อหา วิชากับหลักสูตร การใช้สื่อประกอบการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดประเมินผลที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งจากการวิจัยของลัดดาวัลย์ ชมมณฑา [6] เพื่อศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้อง กับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ พบว่าตัวประกอบที่เกี่ยวข้อง กับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ อุปกรณ์หรือสื่อการสอน บุคลิกภาพของครูผู้สอน วิธีการสอน และตำราเรียน

แต่จากการสัมมนากลุ่มย่อยของอาจารย์ในสายวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่ออภิปรายสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่ม มนุษยศาสตร์ของทุกภาคการศึกษาที่ผ่านมา ได้ข้อสรุปในแนวเดียวกันว่านักศึกษาที่ผ่านการ เรียนบางรายวิชาในวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการคิดและการวิเคราะห์ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายน้อย และมีพฤติกรรม/ความประพฤติบางอย่าง ที่ยังไม่เหมาะสม

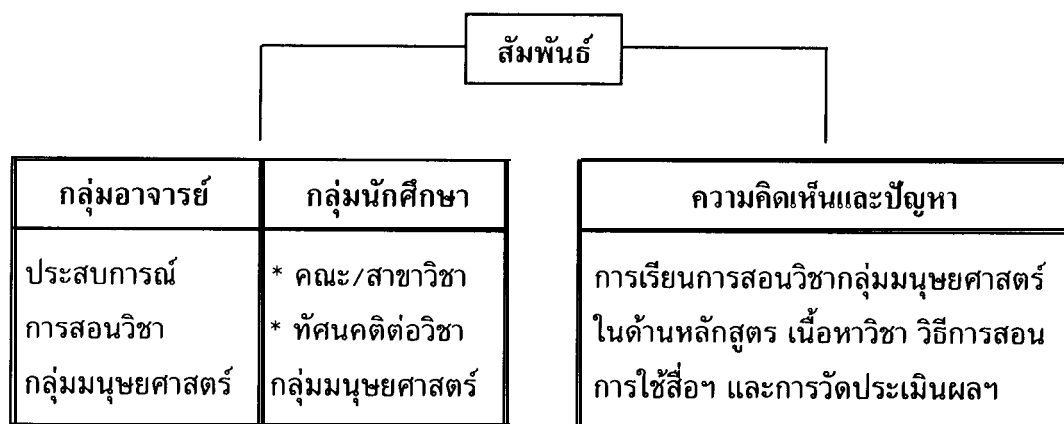
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอน และสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนวิชากลุ่ม

มนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนารายวิชาเรียนและวิธีการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ของสถาบันฯ ให้มีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของโครงการปรับปรุงวิชาศึกษาทั่วไป หมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พุทธศักราช 2539.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและปัญหาการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ ของอาจารย์และนักศึกษาในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผลฯ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์แตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ที่มีความคิดเห็น แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษอยู่ในระดับปานกลาง
2. ทัศนคติต่อวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผลฯ แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความแตกต่างในปัญหาด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผลฯ แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นและปัญหาการเรียนการสอนนิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผลฯ ดังนั้นประชากรเป้าหมายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มอาจารย์และกลุ่มนักศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์คือผู้สอนนิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ในสถาบันฯ ทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษจำนวน 7 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาคือผู้ที่ผ่านการเรียนนิชากลุ่มมนุษยศาสตร์มาแล้วในภาคฤดูร้อน/2538 หรือลงทะเบียนอยู่ในภาคการศึกษาที่ 1/2539 จาก 3 คณะ จำนวน 755 คน เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้ได้ผ่านการเรียนการสอนมาแล้วไม่น้อย จึงสามารถให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงได้ดีที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นมาตราประเมินค่าแบบรวม (Summated Rating Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นและระดับปัญหาแต่ละข้อคำถามออกเป็น 5 ระดับ และให้ค่าคะแนนของการวัดแต่ละระดับเป็นดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น 5
ระดับมาก/ค่อนข้างมาก	ให้ค่าคะแนนเป็น 4
ระดับปานกลาง	ให้ค่าคะแนนเป็น 3
ระดับน้อย	ให้ค่าคะแนนเป็น 2
ระดับน้อยมาก/ไม่มีเลย	ให้ค่าคะแนนเป็น 1

และได้แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด: ชุดแรกใช้กับอาจารย์ ส่วนชุดที่สองใช้กับนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยตรงจากอาจารย์ผู้สอนฯ ส่วนนักศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 2 วิธีคือการขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าภาควิชาหรืออาจารย์ที่ปรึกษา ให้แจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้รวบรวมส่งคืนผู้วิจัย และวิธีการที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามโดยตรงแก่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในห้องเรียน ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC+ การนำเสนอข้อมูลใช้ตารางร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดช่วงคะแนนเป็นดังนี้ [7]

ช่วงคะแนน	การแปลความหมาย (Interpretation)
3.60-5.00	เหมาะสม/เป็นปัญหาอย่างมาก
2.30-3.59	เหมาะสม/เป็นปัญหาปานกลาง
1.00-2.29	เหมาะสม/เป็นปัญหาน้อย

ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อวิชาฯ กับความคิดเห็นและปัญหาของการเรียนการสอนนิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาใช้สถิติ One-way Analysis of Variance.

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 36 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ ด้านการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ 1-3 ปี มีชั่วโมงสอน 9-12 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์มากกว่า 1 รายวิชา นักศึกษาที่สอนส่วนใหญ่เรียนชั้นปีที่ 2-4 และเหตุผลสำคัญของการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ก็เพราะมีนักศึกษาหลายกลุ่มต้องช่วยกันสอน

สำหรับนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 20-21 ปี เรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 โดยส่วนใหญ่จะผ่านการเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์และวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมฯ มาแล้ว และกำลังเรียนวิชามนุษยศาสตร์ พฤติกรรมการเข้าห้องเรียนสม่ำเสมอ เกรดที่ได้รับอยู่ในช่วง C-C+

2. ทศนคติของนักศึกษาต่อวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาศาสตร์ มีทัศนคติหรือให้ความสำคัญต่อวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์มาก ส่วนนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาสถาปัตย์ฯ มีทัศนคติหรือให้ความสำคัญต่อวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาสถาปัตย์ฯ มีความเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) ส่วนนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมดี ($3.60 < \bar{X} < 5.00$) ด้านเนื้อหาวิชา อาจารย์ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และนักศึกษาคณะสถาปัตย์ฯ เห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) แต่นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์มีความเห็นว่าเหมาะสมดี ($3.60 < \bar{X} < 5.00$) สำหรับวิธีการสอนและการวัดประเมินผล อาจารย์และนักศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) แต่ในด้านการใช้สื่อการสอน อาจารย์และนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่ายังมีน้อย ($1.00 < \bar{X} < 2.29$) ส่วนนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และนักศึกษาสถาปัตย์ฯ กลับเห็นว่าดีพอสมควร ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษา

การเรียนการสอน วิชากลุ่มมนุษยศาสตร์	คะแนน เต็ม	ระดับความคิดเห็น ของอาจารย์ผู้สอน		ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาผู้เรียน					
				คณะวิทยาศาสตร์		คณะวิศวกรรมศาสตร์		คณะสถาปัตย์ฯ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
หลักสูตร	10	2.78	1.46	3.75	0.90	3.65	0.97	3.48	0.93
เนื้อหาวิชา	70	3.08	0.98	3.78	0.81	3.47	0.89	3.12	0.83
วิธีการสอน	40	3.06	1.03	2.90	1.14	2.88	1.13	3.18	1.05
การใช้สื่อการสอน	30	2.11	1.27	2.47	1.23	2.26	1.12	2.45	1.06
การวัดประเมินผล	40	3.29	1.23	3.59	1.12	3.40	1.12	3.28	1.08

MIN = 1, MAX = 5

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรและการใช้สื่อการสอนของวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์เป็นปัญหาปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) ในเรื่องของรายวิชาเลือกไม่มีและการเรียน 3 คาบต่อเนื่องกัน ส่วนปัญหาการใช้สื่อการสอนจะเป็นเรื่องของห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้สื่อฯ เพราะมีเสียงรบกวนจากภายนอกมาก การขาดสื่อประเภทภาพยนตร์/สไลด์ การขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดหาสื่อ ห้องสมุดสถาบันฯ ไม่เสริมต่อการค้นคว้า และอาจารย์มีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนที่มีคุณภาพได้

ด้านเนื้อหาวิชา อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาน้อย ($1.00 < \bar{X} < 2.29$) แต่นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) ในเรื่องของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม/จริยธรรม และการปลูกจิตสำนึกต่อส่วนรวม สอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ยาก และเนื้อหาวิชาเป็นทฤษฎีมากเกินไป

ส่วนด้านวิธีการสอน อาจารย์ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และนักศึกษาสถาปัตย์ฯ เห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) ในขณะที่นักศึกษาวิทยาศาสตร์เห็นว่ามีปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.29$) ในเรื่องของการกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเป็น การยกตัวอย่างประกอบการสอน การจัดกิจกรรม การไม่บอกเค้าโครงการสอนให้ชัดเจน และการให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมีน้อย

ในด้านการวัดประเมินผลฯ อาจารย์เห็นว่า มีปัญหาค่อนข้างมาก ($3.60 < \bar{X} < 5.00$) แต่นักศึกษากลับเห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ($2.30 < \bar{X} < 3.59$) ในเรื่องของการวัดความเข้าใจ การนำไปใช้ การแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์/การให้เหตุผลยังมีน้อย และการวัดผลด้านจุดมุ่งหมายของการเรียนยังไม่ชัดเจน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : ปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษา

การเรียนการสอน วิชากลุ่มมนุษยศาสตร์	ระดับปัญหา ของอาจารย์		ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาผู้เรียน					
			คณะวิทยาศาสตร์		คณะสถาปัตย์ฯ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
หลักสูตร	2.34	1.07	2.72	0.79	2.67	0.80	2.82	0.59
* รายวิชาเลือกไม่มี								
* ชั่วโมงเรียน 3 คาบต่อเนื่องกัน								
เนื้อหาวิชา	2.16	1.33	2.68	1.15	2.83	1.18	2.87	1.06
* เนื้อหาด้านจริยธรรมและการปลูกจิตสำนึกฯ สอนให้บรรลุผลได้ยาก								
* เนื้อหาเป็นทฤษฎีมากเกินไป								
วิธีการสอน	2.79	1.32	2.29	1.14	2.24	1.19	2.38	1.16
* การกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเป็น								
* การยกตัวอย่างประกอบการสอน								
* การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาปฏิบัติ								
* การไม่บอกเค้าโครงการสอน								
* การให้ค้นคว้าด้วยตนเองน้อย								

การเรียนการสอน วิชากลุ่มมนุษยศาสตร์	ระดับปัญหา ของอาจารย์		ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาผู้เรียน					
			คณะวิทย์ฯ		คณะวิศวะฯ		คณะสถาปัตย์ฯ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การใช้สื่อการสอน * ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้สื่อ * ไม่มีสื่อประเภทภาพยนตร์/สไลด์ * ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อ * ห้องสมุดไม่เสริมต่อการค้นคว้า * อาจารย์ไม่มีเวลาผลิตสื่อฯ	3.13	1.22	2.60	1.30	2.56	1.21	2.36	1.11
การวัดประเมินผลฯ * การวัดความเข้าใจ ความคิดเห็น การวิเคราะห์/การให้เหตุผล มีน้อย * การวัดด้านจุดมุ่งหมายของการเรียน และด้านกิจกรรมยังไม่ชัดเจน	4.00	0.88	2.51	1.16	2.55	1.07	2.49	0.92

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา
กลุ่มมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามระดับทัศนคติฯ พบว่ามีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.000 แสดงว่าระดับทัศนคติต่อวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน ก่อให้
เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ในด้าน
หลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผลฯ แตกต่างกัน
ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านทัศนคติต่อวิชาของนักศึกษา กับความคิดเห็น
ต่อการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์

ระดับทัศนคติ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนฯ					ระดับความคิด- เห็นทั้ง 5 ด้าน
	หลักสูตร	เนื้อหาวิชา	วิธีการสอน	การใช้สื่อฯ	การวัดผลฯ	
ระดับสูง	3.87	4.23	3.65	2.29	4.00	3.61
ปานกลาง	3.51	3.83	2.90	2.64	3.98	3.37
ระดับต่ำ	3.48	2.29	2.39	2.29	2.26	2.54
Grand Mean	3.62	3.45	2.98	2.40	3.41	3.17
F-Ratio	30.51*	99.18*	24.59*	8.44*	23.23*	* P<0.05

6. การเปรียบเทียบปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามระดับความคิดเห็น พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ในด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผล แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านหลักสูตร แสดงว่าความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ ในด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดประเมินผลฯ แตกต่างกัน แต่ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตร ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านความคิดเห็นของนักศึกษา กับปัญหาการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์

ความคิดเห็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนฯ					ระดับปัญหา ทั้ง 5 ด้าน
	หลักสูตร	เนื้อหาวิชา	วิธีการสอน	การใช้สื่อฯ	การวัดผลฯ	
เหมาะสมดี	2.10	2.23	2.18	2.41	2.10	2.15
เหมาะสม	2.51	2.64	2.28	2.47	2.36	2.45
ยังไม่เหมาะสม	3.61	3.50	2.62	2.64	3.09	3.09
Grand Mean	2.74	2.79	2.36	2.50	2.51	2.56
F-Ratio	2.65	21.07*	17.55*	9.91*	15.97*	* P<0.05

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์มีดังนี้

1. ควรมีรายวิชาเลือกหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน อาทิ วิชาทางด้านปรัชญา จิตวิทยา และวิชาทางด้านวรรณกรรมต่างๆ
2. ควรลดจำนวนชั่วโมงบรรยายลงจาก 3 ชั่วโมงต่อเนื้อมาเป็น 2 ชั่วโมง เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา
3. ควรมีสื่อการสอนประเภทภาพยนตร์และสไลด์เพื่อเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา
4. ควรปรับปรุงห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น มีอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ลักษณะของห้องเรียนต้องสามารถป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอกได้ดี
5. การวัดประเมินผลต้องเป็นการวัดผลทางด้านความคิดมากกว่าความจำ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ด้านอาจารย์ผู้สอน

1.1 อาจารย์ต้องจัดทำเค้าโครงรายวิชาที่สอนให้ชัดเจน และต้องให้นักศึกษาทราบตั้งแต่ชั่วโมงแรกที่มีการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

1.2 กิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากการสอนแบบบรรยายและการอภิปรายแล้ว อาจารย์ผู้สอนต้องรู้จักสร้างเทคนิคหรือวิธีการสอนอื่น ๆ ที่สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ สามารถวิเคราะห์/วิจารณ์/หาเหตุผล และคิดเป็น [8]

2. ด้านการเรียนการสอน

2.1 การเรียนการสอนในวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์ควรเป็นการศึกษาเพื่ออรรถา กล่าวคือควรเป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ของปรัชญาการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียน มิใช่เป็นการศึกษาเพื่อวิชาชีพ

2.2 ต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนในสถาบันฯ จาก “โรงเรียน” ให้เป็น “โรงเรียน” กล่าวคือทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผ่านสื่อและระบบสารสนเทศต่าง ๆ อาทิ วัสดุที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศ, Diskette and CD-ROM เพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้รอบรู้ รู้กว้าง รู้ลึก และก้าวทันกระแสโลกไปสู่ความเป็นสากลได้

3. ด้านการบริหาร

3.1 ต้องทำให้บรรยากาศในห้องเรียนหรือสภาพห้องเรียน เอื้อต่อการใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอนชนิดต่างๆ แสงสว่างพอเหมาะ เสียงไม่อึกทึก และจำนวนนักศึกษาต้องพอเหมาะ (ขนาดไม่ควรเกิน 40 คน/ห้อง)

3.2 ต้องจัดสรรอาจารย์ประจำให้มีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เพื่อสร้างประสิทธิภาพทางการสอนและงานวิจัยทางวิชาการ

3.3 ต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและทันสมัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับทุนอุดหนุนจากทุนวิจัยพระจอมเกล้าธนบุรี ประจำปีการศึกษา 2538 ความช่วยเหลือและความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคลหลายฝ่าย อาทิ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาปี 2538 จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ อาจารย์วิจนา ประสงค์ ผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านแหล่งข้อมูล การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เขียนขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลทิพย์ ตันติเศวตรรัตน์ ผู้ติดตามโครงการฯ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแก้ไขและตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล, “การปฏิรูปงานการศึกษาทั่วไปของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการศึกษาทั่วไปของหลักสูตรระดับปริญญาตรี วันที่ 14-15 กันยายน 2538 กทม.
2. ภาควิชาภาษาและสังคม, 2536, “จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
3. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, “เป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานช่วง กรกฎาคม พ.ศ. 2538-2541” ข้อ 3.3
4. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2537, “หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี” งานหลักสูตรฯ กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี
5. ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญและคณะ, 2529, “การสอนแบบต่างๆ ในระดับอุดมศึกษา” เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์ใหม่ ฝ่ายผลิตเอกสาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
6. ลัดดาวัลย์ ชมมณฑา, 2519, “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
7. จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์, 2533, **ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม : การวัด พยากรณ์ และการเปลี่ยนแปลง**, กรุงเทพมหานคร : สามดีการพิมพ์.
8. ทบวงมหาวิทยาลัย, “สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ” เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต, วันที่ 17 ธันวาคม 2539, ณ โรงแรมปรีซ์พาลีส.